

Styre: Universitetsstyret

Dato: 08.08.2016

Styresak: 94/16

Arkivsaksnr: 2015/5503

Møtedato: 25.08.2016

Eksternt finansiert forskning med vekt på H2020. Aktivitet i perioden 25.11.2015-30.6.2016

Saken gjelder:

Universitetsdirektøren gir hvert halvår styret en oversikt og en vurdering av de eksternt finansierte aktivitetene ved UiB med hovedvekt på H2020- og NFR-aktivitetene, men også av (sider ved) ekstern finansiering i sin helhet. I denne saken vil vi se spesielt på universitetets samarbeid med samfunns- og næringsliv. Oversikten legges fram for styret i henholdsvis siste møte før sommeren og siste møte før jul. Styresaken skal normalt legges fram for Forskningsutvalget (FU) til orientering og drøfting før den sendes styret. Saken er denne gang ikke rukket behandlet i FU, men vil bli lagt fram på utvalgets neste møte som orienteringssak. Saken dekker perioden 25.11.2015-30.06.2016.

vedtak:

Saken legges med dette frem for Universitetsstyret til orientering og drøfting

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

08.08.2016/Bjørn Einar Aas/Heidi A. Espedal

Vedlegg:

1. Saksframstilling

Saksframstilling

Styre: Styresak: Møtedato: Arkivsaksnr:
Universitetsstyret 94/16 25.08.2016 2015/5503

Eksternt finansiert forskning med vekt på H2020.. Aktivitet i perioden 25.11.2015-30.6.2016

H2020 -Ledende i Norge

Universitetet i Bergen har den høyeste suksessrate blant de norske universiteter, både i antall deltakelser og finansielt, slik det fremgår av tabellen nedenfor

H2020: Resultater pr program i søknader for universitetene totalt
17. mars 2016

Inkl. ERC- søknader med status reserve som har blitt til kontrakt

Organisasjonsnavn	ANT. DELTAKELSER		EU-STØTTE		
	i innstilte prosjekter	Suksessrate deltakelser	i søknader (mill. euro)	i innstilte prosjekter (mill. euro)	Finansiell suksessrate
UNIVERSITETET I BERGEN	33	18,4%	125,2	19,3	15,4%
UNIVERSITETET I TROMSØ - NORGES ARKTISKE UNIVERSITET	13	13,8%	54,8	3,7	6,8%
UNIVERSITETET I AGDER NORGES TEKNISK- NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET NTNU	4	12,1%	20,4	2,2	11,0%
UNIVERSITETET I OSLO	40	11,1%	212,9	22,5	10,6%
UNIVERSITETET I STAVANGER NORGES MILJØ- OG BIOVITENSKAPELIGE UNIVERSITET (NMBU)	36	9,9%	255,8	24,6	9,6%
NORD UNIVERSITET	2	8,0%	15,4	1,7	11,1%
	4	5,5%	40,3	3,7	9,1%
			4,8		
	132	11,6%	729,6	77,7	10,7%

Dermed har UiB pr mars opprettholdt den ledende posisjon i H2020-arbeidet som ble dokumentert i tilsvarende offisiell resultatstatistikk fra EU i november 2015. Det er likevel også slik at andre har fortsatt har større økonomisk uttelling.

Søknader

Tabellen viser innsendte søknader fordelt pr. pillar, programmer og fakulteter:

Pillar/program	HUM	MN	MOF	PSYK	SV	SUM
Excellent Science	5	20	8		2	35
ERC-CoG	1	2			1	4
INFRA	1	7			1	9
FET	1	1	1			3
MSCA	2	10	7			19
Industrial Leadership	1	1		1	1	4
ICT	1			1	1	3
SPACE		1				1
Societal Challenge		5	6		3	14
SC1			6			6
SC2		5				5
SC5					1	1
SC6					2	2
Horizontal activities			1	1	1	3
SWAFS			1	1	1	3
SUM	6	26	15	2	7	56

I perioden er det sendt 56 søknader, mens det i forrige periode (mai-november 2015) ble sendt 45 søknader.¹ Fordelingen mellom fakultetene er «normal», det vil si at godt og vel 2/3 (72%) av søknadene kommer fra MN og MOF. Fordelingen mellom fakultetene er «normal», det vil si at godt og vel 2/3 (73%) av søknadene kommer fra MN og MOF.

Hovedtyngden av søknadene ligger i pillar *Excellent Science* (63%), slik det også var i forrige periode, og slik det tradisjonelt sett har vært.

Verdt å merke seg i denne perioden er det relativt store antall søknader til Marie Skłodowska Curie Action, i alt 19. Marie Skłodowska-Curie Actions har som mål å styrke forskerutdanning og karriereutvikling for forskere. MSCA er et viktig delprogram, i seg selv og fordi det kan fungere som et første trinn på veien mot en ERC-søknad. Det kommer nye viktige utlysninger i dette delprogrammet høsten 2016. Denne våren har vi gjennomført en mobilisering i forkant av disse utlysningene, og vi håper dette vil gi seg utslag i økt antall søknader.

I denne perioden er det sendt inn 4 søknader til søylen *Industrial Leadership*. Søknadene har sitt tyngdepunkt i ICT og har god spredning mellom fakultetene. Denne søylen er svakt representert i universitetets søknadsmasse, og det er nødvendig å styrke deltagelsen her, dels fordi vi har miljøer med relevant kompetanse, dels fordi dette er et satsningsområde nasjonalt og europeisk og dels fordi dette økonomisk sett er en søyle med store ressurser.

Søylen *Societal Challenges* utgjør 25% av antall søknader fordelt på 3 fakulteter. Relativ størrelse på søknadsmasse og spredning er om lag som i forrige periode.

Oppsummerende kan vi si at det bildet som tegner seg er om lag det samme som i forrige periode.

¹ Det vil i det følgende ikke bli foretatt noen systematisk sammenligning mellom de to periodene. Til det er det for tilfeldig hvor mange utlysninger som kommer i perioden og hvor relevante de er å søke på for universitetets familjeløser. For en sammenligning med forrige periode, jf sak 118/15 til styremøte 26.11.2015.

Tildelinger

I perioden har UiB fått 8 tildelinger med samlet kontraktssum for UiB på €5,5 mill. Per i dag (10.8.2016) har UiB i alt 45 kontrakter i H2020 med en samlet UiB-andel på €26,3 mill.

Pillar/program	HUM	MN	PSYK	# kontrakter	Tildeling UiB (€)
Excellent Science	1	1	1	3	2 975 976
ERC AdG			1	1	2 413 371
MSCA	1	1		2	562 605
Societal Challenges		3		3	1 768 181
SC2		3		3	1 768 181
Horizontal Activities	2			2	760 575
SWAFS	2			2	760 575
SUM	3	4	1	8	5 504 732

UiB er koordinator for 2 av prosjektene: ErC AdG og HF sitt MSCA. Hovedtyngden av tildelingene ligger hos *Excellent Science*, naturlig nok gitt den store overvekten av søknader til denne pillaren. Det er viktig å poengtere at det ikke alltid finnes en direkte korrelasjon mellom søknadstabell og tildelingstabell i samme rapporteringsperiode, siden enkelte tildelinger i tabellen over korresponderer til søknader sendt inn i forrige rapporteringsperiode. Per i dag (10.08.2016) har UiB i alt 45 kontrakter i H2020 med en samlet UiB-andel på 26,3 mill €.

Andre forhold

Handlingsplan for Eu-finansierte satsninger ble behandlet og godkjent i styremøte 28.04.2016 (sak 31/16). Både handlingsplanen og den utredningen som ble foretatt som grunnlag for utarbeidelsen av den har betydelig overføringsverdi til andre deler av den eksternt finansierte forskningen.

Leder for UiBs Brussel-kontor er tilsatt og tiltrådte stillingen 01.05.2016. Leder besøkte UiB i juni, og møtte en rekke sentrale forskere og fagmiljø. Bruken av Brussel-kontoret er diskutert blant annet med ledelsen og i BOA-teamet, og det er utarbeidet en oversikt over hvilke oppgaver som bør prioriteres i den første fasen. Hovedvekten er lagt på konkrete tiltak mot forskningsmiljøene som vil bidra til å øke UiBs H2020-portefølje, og tiltak som gjør det mulig for UiB å komme i inngrep med planleggingsprosessen for det nye rammeprogrammet etter H2020.

Etableringen av BOA-teamet er inne i sin avsluttende fase. Ny leder for BOA-teamet tiltrådte stillingen 1.5.2016. Ved utgangen av juni var de aller fleste av de tiltakene som ble foreslått i OU-prosjektets delrapporter 2 og 3, samt andre tiltak utarbeidet av teamet selv, ferdigstilt. Enkelte tiltak er utsatt til høsten, men vil bli ferdigstilt ved utgangen av 2016. Teamet skal levere tjenester innen forskningsadministrasjon, økonomi, HR, kommunikasjon, bibliotekstjenester og etikk, gjennom alle faser av eksterntfinansierte forskningsprosjekt (mobilisering, søknad, kontrakt, oppstart, drift, avslutning). BOA-teamet går i drift i august sammen med publisering av BOA-websidene. Da starter jobben med å fastlegge arbeidsdelingen mellom sentralt nivå og fakulteter/institutter.

I Forskningsutvalgets møte 10.12.2015 (sak 26/15) ble det gitt en foreløpig evaluering av søknadsprosessen for SFF-IV, trinn 1. Det ble i saken lovt at vi ville komme tilbake med en mer systematisk og fullstendig evaluering i løpet av våren. Det ble utarbeidet en spørsmålsliste etter samråd med fakultetene. Dette ble så sendt ut til søkerne og administrasjon på fakultets- og instituttnivå. Etter ønske fra fakultetene ble utsendelsen av

spørsmålene forskjøvet til etter fristen for SFF-trinn 2 (25.05.), slik at vi kunne få med erfaringene også fra denne fasen. Spørsmålene ble sendt ut ultimo mai med svarfrist 30. juni. Svarene vil bli bearbeidet og lagt fram for Forskningsutvalget i møte 08.09.2016.

Samarbeid med samfunns- og næringsliv

Konkurransen i H2020 er økende. UiB har gjort det forholdsvis godt i søylen *Excellent Science*, men det krever stadig mer for å få gjennomslag i både i ERC og i Marie Curie-programmene. For at UiB skal nå ambisjonene i strategien og i handlingsplanen for EU-satsninger om økte inntekter fra EU, må vi også øke vår deltakelse i de samfunnsrelaterte programmene i H2020. Dette krever at vi tar utgangspunkt i samfunnsrelaterte utfordringer og inviterer samfunns- og næringsliv med i prosjektene. Slikt partnerskap er en forutsetning for gjennomslag. Forskningsadministrativ avdeling (FA) utfører nå en større kartlegging av UiBs samarbeid med samfunns- og næringsliv. Kartleggingen er basert på informasjon hentet ut fra økonomisystemet, som instituttene kvalitetssikrer og supplerer. Intensjonen er å vise nylig avsluttet, eksisterende og planlagt samarbeid for å danne seg et inntrykk av omfang, hvilke partnere vi samarbeider med, hva slags type samarbeid som dominerer og fra hvilken finansieringskilde. Det er tatt utgangspunkt i totalporteføljen for alle prosjekter som har vært i gang fra og med 01.01.2015 og fremover. Det omfatter derfor også prosjekter som er avsluttet i denne perioden. Denne type informasjon vil imidlertid være i kontinuerlig endring, og må vurderes ut fra det.

Det mangler fortsatt tilbakemeldinger fra noen av instituttene, men vi kan likevel si noe om hovedtrekkene. Det foreløpige materialet viser at EU er oppgitt som finansieringskilde for 2 prosjekter med næringslivet, hvorav det ene er avsluttet. Det antas derfor å være en viss underrapportering. Inntrykket FA har fra søknadsarbeidet i H2020 stemmer med at det er svært få næringslivspartnere knyttet til UiB. De EU-prosjektene/søknadene UiB deltar i har i all hovedsak utenlandske bedrifter som partnere. Disse er brakt inn i prosjektet av våre utenlandske universitetspartnere. Det bør derfor vurderes å utarbeide en plan for hvordan en skal komme bedre i inngrep med norsk næringsliv med tanke på samarbeid i H2020.

Analysen så langt viser at UiB har en total portefølje på mellom 310-320 millioner kroner finansiert av næringslivet. En stor del av midlene er tildelt gjennom rammeavtaler på universitetsnivå (Akademia-avtalen med Statoil på 100 mill kroner, BKK-avtalen på 8 mill, SFI-Lakselussenterets inntekter fra akvakulturselskaper på 22 mill kroner), og gjennom direkte bilaterale avtaler på instituttnivå. Noen av de sistnevnte gir store økonomiske inntekter, og de spenner fra medisin og helse, administrasjon og organisasjon til olje/gass/energivirksomhet. Kartleggingen viser dessuten at UiB-forskere nå samarbeider direkte med en rekke andre bedrifter/aktører som bør kunne inviteres med både i SFI- og H2020-søknader, inkludert UiBs spin-off-selskaper. En del av UiBs fagmiljøer deltar i økende grad i tematiske forskningsprogrammer i NFR koordinert av både næringsliv og forskningsinstitutter.

Kartleggingen viser også at det kan være nyttig å koble arbeidet med SFI-søknader inn mot H2020. Formålet for etablering av SFI tilsvarer H2020 med tanke på at utgangspunktet skal ligge i samfunnsrelaterte utfordringer. Vi antar at en ny SFI-utlysning vil komme ultimo 2017/primo 2018. For å være bedre rustet er det nå i samarbeid med MN laget en modell for utvikling av gode SFI-søknader. Modellen tar sikte på å finne miljøer som samarbeider med – eller ønsker å innlede samarbeid med – næringslivet, og gi disse en spesiell oppfølging fra sentralt hold (FA) og fra fakultets-/instituttnivå. Det sentrale elementet i modellen er å etablere prosjektsamarbeid med næringslivet som kan danne utgangspunkt for et bindende samarbeid innen rammen av en SFI. Resultatene fra forrige SFI-runde viste tydelig at dette var et svakt punkt i en del av UiBs søknader og var sannsynligvis medvirkende til at institusjonen ikke fikk noen SFI'er. Modellen kan benyttes ved alle fakultet som planlegger SFI-søknader, men også utnyttes inn mot H2020. Som ledd i kartleggingen av samfunns- og næringslivssamarbeidet utarbeides det også en benchmarking mot andre norske og

utenlandske universiteter det kan være verdt å sammenligne seg med. UiB er blant annet med i det europeiske nettverket «Vision2020: The Horizon Network» (<http://2020visionnetwork.eu/>) som utgjør en innovasjonsplattform for forskningsinstitusjoner og bedrifter som deltar i H2020- programmet. Det er interessant å se nærmere på noen av de fremste universitetene som deltar i dette nettverket, blant annet University College London, som har en sentral rolle i organiseringen av nettverket, samt Imperial College og KU Leuven. Alle tre ligger høyt på internasjonale universitetsrangeringer samt at de er blant de mest suksessrike i H2020. UiB kan generelt lære mye av å studere hvordan disse og andre universiteter fremstår og arbeider med disse spørsmålene.

For å lykkes i arbeidet med å øke samarbeidet med samfunns- og næringsliv og utnytte mulighetene til økte inntekter fra H2020 og NFR, må det arbeides strategisk, helhetlig og langsiktig på flere plan. Tilbakemeldinger fra fakultetene gjennom kartleggingen viser at de gjennomgående finner det viktig å satse på økt samarbeid, og at de har behov for assistanse fra både FA og BTO for nettverksbygging og tilrettelegging av slikt samarbeid.

FA vil arbeide videre med kartleggingen og presentere en mer detaljert analyse til høsten sammen med foreslåtte tiltak for hvordan en kan øke samarbeidet med samfunns- og næringsliv, både generelt og rettet inn mot SFI og H2020.

Universitetsdirektøren sine kommentarer:

Både i antall deltakelser og finansielt opprettholder UiB sin høye suksessrate i H2020. Samtidig viser økonomirapport for første tertial 2016 (sak 59/16) at Bidrags- og oppdragsaktiviteten (BOA) har vært lavere enn budsjettet og lavere enn første tertial 2015. Prognosene er også lavere enn budsjettmålet. Selv om fakultetenes tilbakemeldinger tyder på at dette først og fremst skyldes forsinkelser i gjennomføring av prosjekt, er det viktig å ha fokus på økt søknadsaktivitet og ytterligere profesjonalisering av søknadsprosessene.

Universitetsstyret vedtok i sitt møte 28. april UiBs handlingsplan for EU-finansierte satsninger 2016-2022. Handlingsplanen skal legge til rette for økt deltagelse i Horisont 2020 (H2020) og posisjonere Universitetet i forhold til utvikling av det nye rammeprogrammet for perioden 2021-2027. Ambisjonen, og målene er forankret i strategien «Hav, Liv, Samfunn». For å lykkes må universitetet bidra aktivt for å påvirke utformingen av fremtidige rammeprogram. Universitetets Brusselkontor skal yte viktig støtte i dette arbeidet. Flere vitenskapelig ansatte må dessuten få erfaring med å delta i EUs fagpanel og søknadsbehandling.

En høyere grad av målretting av søknadene gjennom systematisk å utnytte de mulighetene delprogrammene gir og å koble disse til relevante miljøer ved Universitetet, vil bidra til å nå UiBs målsetninger. Tverrfaglig samarbeid, samt økt samarbeid med næringsliv og offentlig sektor, må også styrkes.

UiB skal tilby sine forskere et effektivt og kompetent støtteapparat for søknader, kontrakter og prosjektdrift. Det er derfor truffet tiltak som legger til rette for en effektivisering og ytterligere profesjonalisering av støtteapparatet, bl.a. gjennom et samarbeid mellom de sentraladministrative avdelingene (BOA-team). BOA-teamet arbeider kontinuerlig med å videreutvikle sine tjenester og sin arbeidsform i tett samarbeid med fakulteter og fagmiljøer. Samarbeid med Brusselkontoret er etablert og en plan er utarbeidet for å sikre målrettet og optimal bruk. Kontoret er sentralt grep fordi det gir en bedre muligheter til å komme i inngrep med EUs planleggingsprosesser og dermed øke muligheten til å påvirke disse. Skal kontoret fungere etter hensikten, er det viktig at det samarbeider nært med UiBs støtteapparat og forskere.

Synliggjøring av UiBs ledende fagmiljø, ikke minst dem som er i finalerunder i søknader om ekstern finansiering, bidrar til å informere om og aktualisere forskningsaktiviteten. Kommunikasjonstjenester i BOA-teamet etterspørres i økende grad, og det arbeides med å utvikle nye tjenester.

Det siste året har det vært gjort et betydelig (tilretteleggings)arbeid for å få en systematisk og fullstendig oversikt over den totale eksternt finansierte forskningen ved UiB. Den analysen det arbeides med om samarbeid med samfunns- og næringsliv er et eksempel på dette, og den må følges opp av lignende analyser av andre delfelt innen den eksternt finansierte forskningen. Slike analyser gir oss også kunnskap om hvilke parametre som er sentrale for å få fram relevant informasjon. Som en del av arbeidet i BOA-teamet er vi i ferd med å utvikle nye funksjoner i økonomisystemet slik at det er bedre tilpasset de behovene vi har for slik informasjon. Når disse er på plass i løpet av høsten 2016, vil vi ha de redskapene vi trenger for å kunne gi jevnlig oversikter over søknadsmasse, kontraktsmasse og portefølje, brutt ned på relevante parametre. Vi vil da ha en lett tilgjengelig informasjonskilde som viser størrelse og struktur på totalporteføljen, som viser svingningene i den over tid, og som dermed vil gi pålitelig styringsinformasjon og utgjøre et solid empirisk grunnlag for å utarbeide strategi- og handlingsplaner og følge dem opp. Når denne oversikten sammenholdes med tilsvarende nasjonale oversikter og EUs statistikker, vil vi kunne foreta en systematisk benchmarking mot de andre norske universitetene og et utvalg av gode utenlandske universiteter, slik at vi kan se hvordan vi ligger an i forhold til disse og – over tid – hvordan vi utvikler oss i forhold til dem.

Som del av arbeidet med etableringen av BOA-teamet er vi i ferd med å bygge en systematisk kompetanse på aktuelle finansieringskilder gjennom den såkalte LCP-modellen (Local Contact Point). Dette er en modell der rådgiverne ved FA blir «programansvarlige» for et subsett av de viktigste finansieringskildene innen H2020 og NFR. Denne ordningen er tenkt bygd ut til å gjelde samtlige av de større finansieringskildene i den eksternt finansierte forskningen. Når ordningen er fullt utbygd, vil vi ha en kompetanse som setter oss i stand til å gi forskere råd om hvilke finansieringskilder de kan – eller bør – søke for å utnytte potensialet for finansiering optimalt. Et fullt utbygd system av programansvarlige betinger at denne funksjonen også legges ut til fakultetene der det er naturlig. Et viktig element i god rådgivning er at vi systematisk går gjennom resultatene av de enkelte søknadsprosessene og ser både på hva som kjennetegner de som fikk tildeling og hva som kjennetegner de som ikke fikk. Det er foretatt sporadiske analyser av denne typen, men fremover bør dette gjøres mer systematisk, og da ikke minst for å kunne gi råd til de som ikke lyktes om hvordan man best kan gå videre.

Arbeidet med etableringen av BOA-teamet viser klart konturene av et kompetent, effektivt og dekkende støtteapparat for eksternt finansierte prosjekter i alle prosjektets faser. Når tiltakene er på plass, er det imidlertid viktig at de følges av systematisk opplæring og en kritisk gjennomgang av den praksis vi har i det daglige arbeidet, det vil si at vi identifiserer flaskehalsen i systemet og luker dem bort så langt det lar seg gjøre. For å identifisere flaskehalsen må søknads- og driftsfasene av viktige prosjekter evalueres systematisk, slik det er i ferd med å gjøres for SFF-runden.

De tiltakene som er nevnt her har det til felles at de gjør det mulig å arbeide systematisk og målrettet for å øke den eksternt finansierte forskningen – med andre ord å bli mer proaktiv, i tillegg til at støtteapparatet er mer tilpasset de oppgavene som skal løses.

10.08.2016/Arne S. Svindland/Astrid Bårdgard/Bjørn Einar Aas/Beatriz Balino/Heidi A. Espedal